

ДОКУМЕНТАЛНА ОБОСНОВАНОСТ

Правно основание: Закон за корпоративното подоходно облагане, чл. 10 · Закон за счетоводството, чл. 2, чл. 4 и чл. 6

Съдържание

1. Що е първичен счетоводен документ
2. Общо правило
3. Липсваща информация в документа
4. Съдържание на първичния счетоводен документ
5. Регистриране на продажбите
6. Международен въздушен транспорт
7. Представителни разходи и разходи за превозни средства
8. Плащане на публични и частни задължения

Правно основание: Закон за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), чл. 10 · Закон за счетоводството (ЗСч), чл. 2, чл. 4 и чл. 6.

1. Що е първичен счетоводен документ

Счетоводният документ е хартиен или технически носител на счетоводна информация, класифициран като първичен, вторичен и регистър. Първичният документ е носител на информация за регистрирана за първи път стопанска операция. (ЗСч, чл. 4, ал. 1 и 2)

Вторичен документ и регистър: вторичният документ е носител на преобразувана (обобщена или диференцирана) информация, получена от първичните счетоводни документи. Регистърът е носител на хронологично систематизирана информация за стопански операции от първични и/или вторични счетоводни документи. Счетоводен документ може да е и електронен документ, който съдържа изискваната по закона информация, издаден и получен в какъвто и да е електронен формат при спазване на изискванията на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. (ЗСч, чл. 4, ал. 3, 4 и 5)

2. Общо правило

Счетоводен разход се признава за данъчни цели, когато е документално обоснован чрез първичен счетоводен документ по смисъла на Закона за счетоводството, отразяващ вярно стопанската операция. (ЗКПО, чл. 10, ал. 1)

3. Липсваща информация в документа

Счетоводен разход се признава за данъчни цели и когато в първичния счетоводен документ липсва част от изискуемата информация по Закона за счетоводството, при условие че за липсващата информация са налице документи, които я удостоверяват. (ЗКПО, чл. 10, ал. 2)

Извън този случай, счетоводен разход се признава и когато първичният счетоводен документ е издаден от лице, което не е предприятие по смисъла на чл. 2 от Закона за счетоводството, и в

документа липсва част от изискуемата информация по Закона за счетоводството, когато този документ отразява вярно документираната стопанска операция. (ЗКПО, чл. 10, ал. 3)

Съответна разпоредба в Закона за счетоводството: документална обоснованост е налице, когато в първичния счетоводен документ липсва част от изискуемата информация за наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри, дата на издаване, наименование или име, адрес и единен идентификационен код от Търговския регистър или единен идентификационен код по Булстат или единен граждански номер или личен номер на чужденец на издателя и получателя, предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция, а за документ, който засяга само дейността на предприятието — и наименование на предприятието и име и подпис на съставителя, но за нея има документи, които я удостоверяват. Освен в този случай, документална обоснованост е налице и когато първичният счетоводен документ е издаден от лице, което не е предприятие по смисъла на Закона за счетоводството, и в документа липсва част от изискуемата информация за наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри, дата на издаване, наименование или име, адрес и единен идентификационен код от Търговския регистър или единен идентификационен код по Булстат или единен граждански номер или личен номер на чужденец на издателя и получателя, предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция, когато този документ отразява вярно документираната стопанска операция. (ЗСч, чл. 6, ал. 1, 3, 5 и 6)

4. Съдържание на първичния счетоводен документ

Първичният счетоводен документ, адресиран до външен получател, съдържа най-малко следната информация:

Точка	Задължителна информация
1	наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри
2	дата на издаване
3	наименование или име, адрес и единен идентификационен код от Търговския регистър или единен идентификационен код по Булстат или единен граждански номер или личен номер на чужденец на издателя и получателя
4	предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция

Адресът по т. 3 е адресът за кореспонденция по смисъла на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс: постоянният адрес — за физическите лица, ако не е посочен писмено друг адрес, за регистрираните в регистър БУЛСТАТ лица — вписаният в регистъра адрес за кореспонденция, а за едноличните търговци — адресът на управление; адресът на управление — за местните юридически лица, регистрираните търговски представителства и клоновете на чуждестранни лица, освен ако в регистър БУЛСТАТ не е вписан друг адрес за кореспонденция, съответно в търговския регистър не е вписан друг адрес на управление. (ЗСч, чл. 6, ал. 2; ДОПК, чл. 28, ал. 1, т. 1 и 2)

Първичният счетоводен документ, който засяга само дейността на предприятието, съдържа най-малко следната информация:

Точка	Задължителна информация
1	наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри
2	дата на издаване

Точка	Задължителна информация
3	наименование на предприятието
4	предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция
5	име и подпис на съставителя

При съставяне на счетоводен документ, който засяга само дейността на предприятието чрез автоматични устройства или системи, подписът на съставителя може да се замени с цифров или с друг идентификатор, еднозначно разпознаващ и определящ съставителя на счетоводния документ. (ЗСч, чл. 6, ал. 1, 3 и 4)

Кой е предприятие по смисъла на Закона за счетоводството:

1. търговците по смисъла на Търговския закон, включително клоновете на чуждестранните търговци;
2. местните юридически лица, които не са търговци;
3. бюджетните предприятия;
4. консорциумите по смисъла на Търговския закон, дружествата по Закона за задълженията и договорите, съвместните предприятия и други обединения, базирани на договорни отношения, по които страните имат права върху нетните активи;
5. фондовете за извършване на плащания и осигурителните каси по смисъла на Кодекса за социално осигуряване;
6. търговските представителства;
7. чуждестранните юридически лица, които осъществяват стопанска дейност в Република България чрез място на стопанска дейност, с изключение на случаите, когато стопанската дейност се осъществява от чуждестранно лице от държава — членка на Европейския съюз, или от друга държава — страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, единствено при условията на свободно предоставяне на услуги.

(ЗСч, чл. 2)

5. Регистриране на продажбите

Данъчно задължените лица са длъжни да регистрират и отчитат извършените продажби на стоки и услуги чрез издаване на фискална касова бележка от фискално устройство (фискален бон) или чрез издаване на касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (системен бон) по ред, определен с наредба на министъра на финансите, освен когато заплащането се извършва по банков път или чрез прихващане.

(ЗКПО, чл. 10, ал. 4)

Липса на бон: липсата на фискална касова бележка от фискално устройство или на касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност, когато е налице задължение за издаването им, е основание за непризнаване на счетоводен разход за данъчни цели. (ЗКПО, чл. 10, ал. 4)

6. Международен въздушен транспорт

За международния въздушен транспорт счетоводен разход е документално обоснован, когато е документиран чрез първичен счетоводен документ и бордната карта от осъществения полет. Когато първичният счетоводен документ (протокол) се издава от лицето, което извършва

продажбата от името и за сметка на превозвача, то се приема за издател на документа. (ЗКПО, чл. 10, ал. 5)

7. Представителни разходи и разходи за превозни средства

Документална обоснованост за представителните разходи, свързани с дейността, обложени с данък върху разходите, е налице и когато те са документирани само с фискална касова бележка от фискално устройство или с касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност. (ЗКПО, чл. 10, ал. 6, изр. 1; чл. 204, ал. 1, т. 1)

Разходите, свързани с експлоатация на превозни средства, които се използват както за дейността, така и за лично ползване, се признават за данъчни цели и когато не е издаден пътен лист или друг подобен документ, когато при определяне на данъчната основа за облагане с данък върху разходите в натура, свързани с превозното средство, разходите, отнесени към личното ползване, са определени, като общият размер на всички разходи, свързани с превозното средство, се умножи по 50 на сто. (ЗКПО, чл. 10, ал. 6, изр. 2; чл. 204, ал. 1, т. 4; чл. 215а, ал. 2, т. 2)

Условие за прилагане: при определяне на данъчната основа за разходите в натура, свързани с превозни средства, разходите се отнасят към личното ползване по едно от две съотношения — между изминатите за лично ползване километри и общите изминати километри от превозното средство (или между часовете на лично ползване и общите часове на използване), или по 50 на сто. Документалната обоснованост по чл. 10, ал. 6 при липса на пътен лист е налице само когато е приложено съотношението от 50 на сто. (ЗКПО, чл. 215а, ал. 1 и ал. 2)

8. Плащане на публични и частни задължения

При плащане на публични и частни държавни и общински задължения, възникнали на основание и по реда на закон, се приема, че стопанската операция е документално обоснована при наличие на съответния платежен документ за извършеното плащане. (ЗСч, чл. 6, ал. 7)

Източници: Закон за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) · Закон за счетоводството (ЗСч) · Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (ДОПК)

Документална обоснованост

Материалът има информационен характер и не замества консултация по конкретен случай.